

NAPSUGÁR

2007. JÚNIUS

GYERMEKIRODALMI LAP • LI. ÉVFOLYAM 582. SZÁM

Az a fő, hogy itt van, itt van a nagy szünidő!

Szent László
1040 körül – 1095

Szent László 1077-től 1095-ig uralkodott.

Árpád-házi szent királyunk „erős volt, tetszetős a külseje, s miként az oroszlánnak, óriási a termete, a többi ember közül vállál kimagaslott, s ez már testileg is méltóvá nyilvánította a királyi koronára”.

Nemcsak szép termetű, erős király volt, hanem bátor és bölcs is. Számos monda hőse, a magyar lovagkor példaképe, a legnépszerűbb magyar szent. Megvédte népét, a kereszténységet. A cserhalmi ütközetben fényes győzelmet aratott. Őt magát és lovát is mindig táltosnak említik mondáink. Bár megsebesült, Szög nevű paripáján megmentette a magyar leányt, akit egy kun harcos rabolt el.

Megerősítette országát, Horvátországot a magyar koronához csatolta. Nagyváradon püspökséget alapított, székesegyházat építtetett. Sokat imádkozott, minden bajban a Jóisten erejében bízott. Rábízta magát, seregét, országát. Csodás cselekedeteit a Jóisten erejével vitte végbe. Az egyház 1192-ben avatta szentté.

Ő Erdély védőszentje. A legendák szerint többször visszajárt halála után is, hogy megsegítse Erdély népét.

**Szent László megmenti a magyar leányt,
akit egy kun harcos rabolt el.**

SZENT LÁSZLÓ KIRÁLY UTOLSÓ GYŐZELME

A DUBNICI KRÓNIKA NYOMÁN

Holtában is győzelmes volt Szent László király: halála után kétszáz esztendővel vívta meg utolsó, győzedelmes harcát.

Kétszáz esztendővel a király halála után történt, hogy a székelyek hadba szállottak a tatárok ellen.

Amikor a székelység felvult, és a rettenetes tatár hordát meglátta, szívében elkecseregett, és így fohászzkodott:

– Szűz Máriám, segíts meg! Szent László király, harcolj velünk!

Es halljatok csodát: az ég meghallgatta a székelyek könyörgését.

A pogány tatárok csodát láttak: a székelyek sorai előtt egy hatalmas vitéz jelent meg lóháton, fején aranykorona csillogott, kezében csákányt

tartott. A vitéz megsarkantyúzta lovát, szembevágatott a tatárokkal, és csákányával törni-zúzni kezdte őket. Úgy csapott le rájuk, mint a villám, a legjobb vitézek viasz módjára olvadtak el előtte.

A lovas vitéz feje fölött, a magas levegőben egy gyönyörűséges asszony lebegett, fején aranykorona, ruhája olyan fényes, hogy az emberi szem elkáprázott tőle.

A Jézus hitéért küzdő székelyeket a boldogságos Szűz Mária és mellette Szent László király segítette, így győzték le a pogány sereget.

Mondotta is egy vén tatár, akit fogságba ejtettek:

– Nem a székely, nem a magyar vert meg minket, hanem az a László, akit segítségül hívtak.

A csata idején a nagyváradi templomban is csoda történt: a templom őre sehol sem találta a szent király koponyáját. Hiába kereste, hiába kutatta, csak a csata után került elő, mintha onnan tért volna vissza.

Így győzte le Szent László király holtában is a tatárokat.

**Szent László
ereklyetartó mellszobra, hermája**

Hadak útján

Júniusban történt

1446 júniusában Hunyadi János Magyarország kormányzója lett. Az ország legbefolyásosabb embere volt, sőt egész Európa tisztelte, mert megállította a török előrenyomulást.

1707 júniusában a II. Rákóczi Ferenc vezette kuruc szabadságharc idején az **ónodi országgyűlés** kimondja a Habsburg-ház trónfosztását.

1867 júniusában Deák Ferenc műveként az osztrák-magyar **kiegyezéssel** új állam született: az Osztrák-Magyar Monarchia.

▲ Az Osztrák-Magyar Monarchia címere

Deák Ferenc ►

Hunyadi János ▲

1920. június 4-én a **Trianoni békediktátum** szétszakította Magyarországot, 3,3 millió magyar idegen állampolgár lett.

Júliusban történt

Hunyadi János és Kapisztrán János
a nádorfehérvári csatában

1456 júliusában Nádorfehérvárnál Hunyadi János fényes győzelmet aratott II. Mohamed szultán seregei felett. A keresztény világ a déli harangszóval emlékezik a diadalra.

1526 júliusában II. Lajos fiatal magyar király hadaival Budáról Mohács felé indult, mert II. Szulejmán hatalmas sereggel közeledett Magyarország ellen.

II. Lajos

1849. július 31-én a fehéregyházi csatában Bem József seregei vereséget szenvedtek az egyesült osztrák-orosz túlerővel szemben. Itt vesztett nyoma Petőfinek is.

Petőfi a csatatéren ▶

◀ **Magyar tüzérek az I. világháborúban**

1914. július 28-án az Osztrák-Magyar Monarchia hadat üzent Szerbiának. **Ki-tört az első világháború**, amely 1918. november 11-ig tartott és 10 millió ember életét oltotta ki.

Augusztushban történt

1310 augusztusában Károly Róbertet harmadszor koronázzák királlyá, ezúttal a Szent Koronával.

Károly Róbert aranypénze

A mohácsi csata

1456. augusztus 11-én a zimonyi táborban **Hunyadi János** pestis áldozata lett. Kapisztrán János így siratta: „Kialudt a keresztény világ fénye.”

1526. augusztus 29-én Mohácsnál a II. Lajos vezette magyar sereg végzetes vereséget szenvedett a törököktől.

1849. augusztus 13-án volt a **világosi fegyverletétel**, amelyet egyedül Klapka György tábornok nem fogadott el: még másfél hónapig védte Komáromot, és csak katonáinak szabad elvonulása fejében adta fel a várat.

◀ **Klapka György szobra Komáromban**

1940. augusztus 30-án, Horthy Miklós kormányzósága idején a **Bécsi Döntés** értelmében Magyarország visszakapta a Trianonban elvesztett területeinek egy részét, köztük Észak-Erdélyt.

Horthy Miklós

Kalászkonyító június

KÁNYÁDI SÁNDOR

NYÁRELŐ

Kékell a Küküllő,
talán a nevét is
kékellő színéről
kapta ez a szép víz.

Kikeleti kék ég,
nyárelői árnyak
összeszoktak szépen,
és nevévé váltak.

Vagy az örök fűzfák
lombja közt üdülő
legelső rigónak
fűtötte a Küküllő.

Kékellő Küküllő,
kökényszemű tündér.
Szívemhez, nyelvemhez
hozzaédesültél.

Járhatok akárhol,
minden folyóparton
a te nyárelői
susogásod hallom.

Június jelesül tudja, mi a dolga:
iskolák kapuit mind lelakatozza.
Diáknépet vízre, csónakázni csábít,
melegen tűz a nap, késő délutánig.

Simon Emil

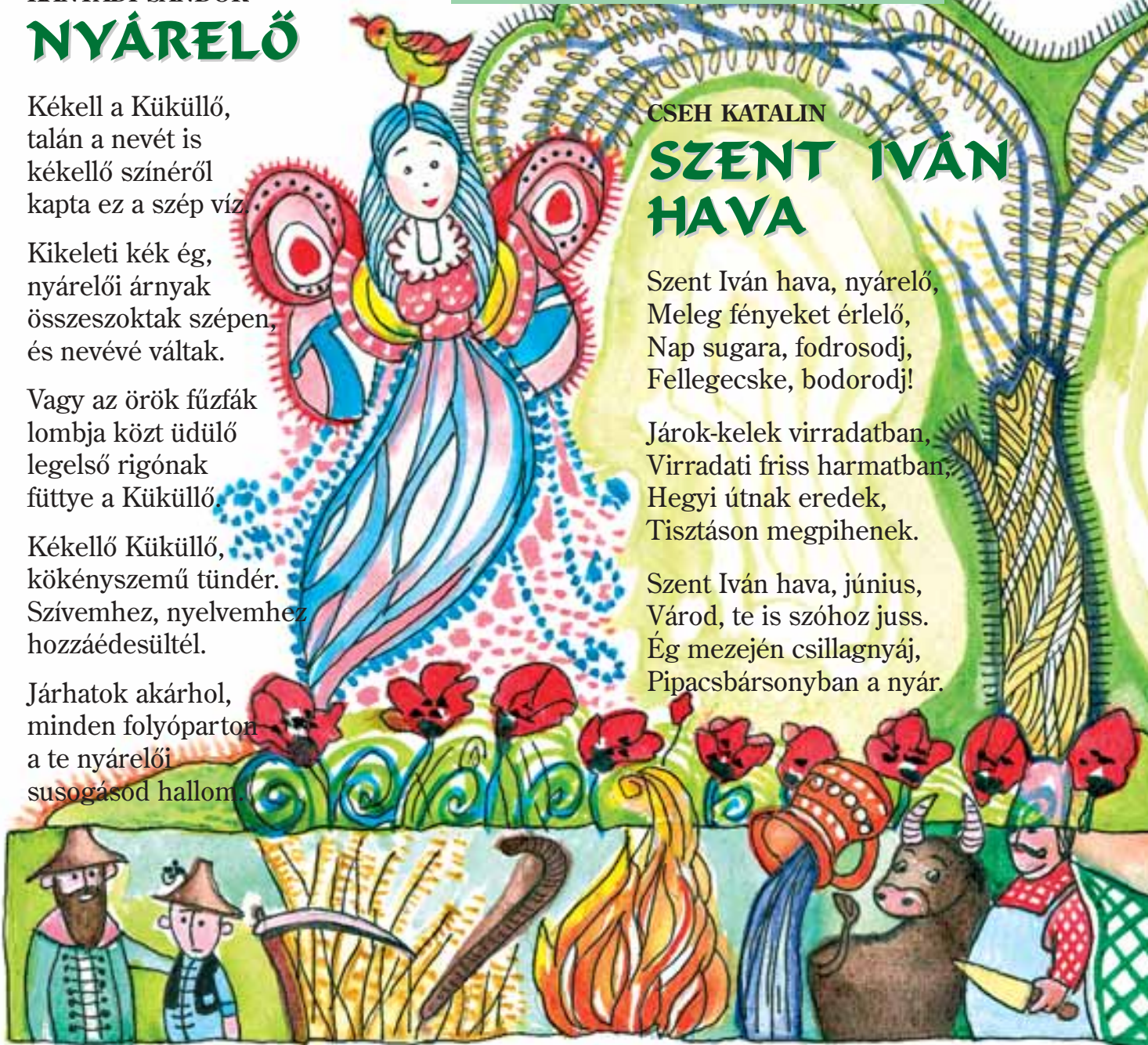
CSEH KATALIN

SZENT IVÁN HAVA

Szent Iván hava, nyárelő,
Meleg fényeket érlelő,
Nap sugara, fodrosodj,
Fellegecske, bodorodj!

Járok-kelek virradatban,
Virradati friss harmatban,
Hegyi útnak eredek,
Tisztáson megpihenek.

Szent Iván hava, június,
Várod, te is szóhoz juss.
Ég mezején csillagnyáj,
Pipacsbársonyban a nyár.

JAKAB MEG AZ APJA

MAGYAR NÉPMESE

Ülök a deresre, megyek a peredre, megyek a mesék elej'be, ott vannak a jászolhoz kötve. Megláttak, elkezdtek szaladni, volt köztük egy sánta, megfogtam, hopp, most neked elmondom!

Hol volt, hol nem volt, volt a világon egy ember, annak volt egy fia, Jakabnak hívták. Egy-

szer az apja kiküldte Jakabot, hogy arassa le a zabot. De Jakab nem aratta le a zabot. Akkor az apja kiküldte a botot, hogy verje meg Jakabot, mert nem aratta le a zabot. De a bot nem verte meg Jakabot, hát kiküldte az apja a tüzet, hogy égesse meg a botot, mert nem verte meg Jakabot. De a tűz nem égette meg a botot. Ak-

Kaszasuhintó július

Július ragyogva süttet kertet, rétet,
tavak, folyók tükrén játszanak a fények.
Éjjel utazóknak csillagokat szór szét,
szárazon, tengeren mind eligazodjék.

Simon Emil

CSEH KATALIN

SZENT JAKAB HAVA

Szent Jakab hava, nyárhó,
Kánikulában hűs a tó,
Sarlós Boldogasszony, kérlek,
Aratókat őrizd, védjed!

Szélfű lábát lóbálja,
Selyemfelhő kék árnya
Átlibben, lásd, a nyárra:
Nyárfa borzas hajára.

Szent Jakab hava, július,
Zord télen is eszembe juss!
Fényed, meleged eltemném,
S havas éjben elővenném.

KÁNYÁDI SÁNDOR

NYÁR

Ballag a Küküllő,
meg-megállva baktat,
szúnyogokat fogdos
a kicsi halaknak.

Vén bivaly módjára
olykor kedve szottyan
el-ellustálkodni
a nagy kanyarokban.

Sütteti a nappal
hosszasan a hátát.
Ha ott lennél, mélye
legmélyét is látnád.

Ám a lustasága
csak amolyan látszat.
Ilyenkor gyűjti be
illatát a nyárnak.

Aztán jön a szellő,
s csillagokig szárnyal
a nyári Küküllő
esti illatával.

kor kiküldte az apja a vizet, hogy oltsa el a tüzet, mert nem égette el a botot. A víz nem oltotta el a tüzet. Kiküldte a bikát, hogy igya meg a vizet, mert nem oltja el a tüzet. A bika nem itta meg a vizet. Kiküldte a mészáros, hogy vágja le a bikát, mert nem issza meg a vizet. A mészáros nem vágta le a bikát. Akkor kiküldte az egeret, hogy rágorja el a mészáros gatyamadzagját, mert nem vágta le a bikát. Az eger nem

rágta el a mészáros gatyamadzagját, hát kiküldte a macskát, hogy fogja meg az egeret, mert nem rágta el a mészáros gatyamadzagját.

A macska kiment, megfogta az egeret, az eger elrágta a mészáros gatyamadzagját, a mészáros levágta a bikát, a bika megitta a vizet, a víz eloltotta a tüzet, a tűz megégette a botot, a bot megverte Jakabot, Jakab meg learatta a zabot.

SZILÁGYI TOSA KATALIN rajza

Aranyat izzó augusztus

KÁNYÁDI SÁNDOR

NYÁRUTÓ

Langyos a Küküllő,
vize mint a vászon,
egy nagy szövőszéken
fordul át a gáton.

Lenn a gát alatt az
eziüst zubogóban
fürdik az arany nap,
most van lenyugvóban.

S még lennebb növekvő
árnyukkal a fűzfák
a lassuló folyót
át meg átalússzák.

Ott egy kislegény is
prüszkölő lovával –
úsztat a Küküllőn
ő is át meg átal.

Maradna még a nap,
de nőnek az árnyak;
kár, hogy nemsokára
vége lesz a nyárnak.

Augusztus gömbölyű, zöld dinnyéket görget,
éles-fényes ekék hasítják a földet.

Még a víz sem hűl ki, lám, a szél is gyöngéd
– lassan csukja a nyár színes mesekönyvét.

Simon Emil

CSEH KATALIN

KISASSZONY HAVA

Bartha Vivien és
Horváth Leilla,
Tordaharaszti

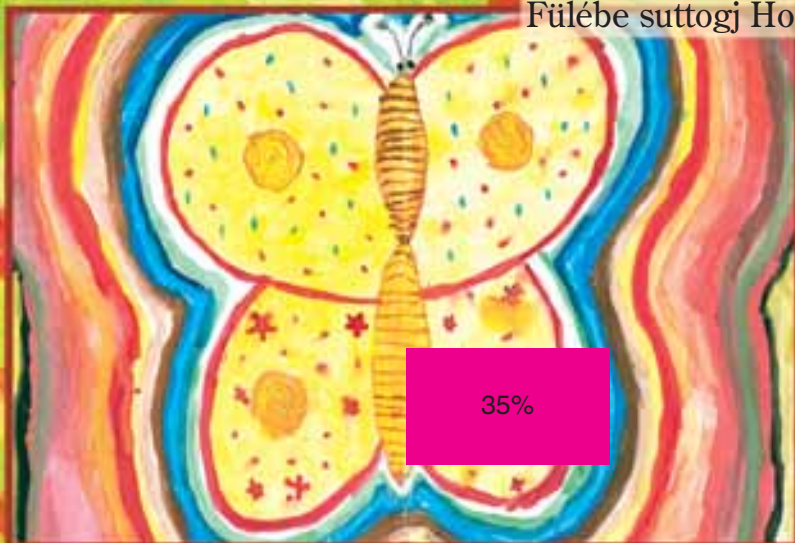
Kisasszony hava, nyárutó,
Ősz-állomásra befutó,
Aranyhajad hullámszik,
Nap tükrében szikrázik.

Báránfelhők legelésznek...
Ég mezején heverésznek
Csillagok, majd lobbannak,
Tó vizébe csobbannak.

Kisasszony hava, augusztus,
Kósza fénysugár, földre fuss,
Simítsd lágyan a jegenyét,
Fülébe suttogj Hold-mesét.

Háttér:

Schuller Dávid,
Szatmárnémeti

SZILÁGYI DOMOKOS

LEPKÉ-DAL

Apró lepke,
öttyöm-pöttyöm,
letelepedett egy
harmatcsöppön,
arcát mossa,
s hogyha szárad,
derekára teker egy
sugár-szálat.

Jaskó Judith, Kolozsvár

ZELK ZOLTÁN

A LEGNAGYOBB HAZUGSÁG

Egyszer régen, nagyon régen, mikor még a rókák, nyulak barátkoztak egymással, sétára indult egy nyuszi és egy róka. Még az erdő közepére sem értek, mikor rájuk köszöntött egy szarvas:

– Hová, hová, szomszéd urak?

– Megyünk a szomszéd erdőbe – feleli a róka –, meglátogatjuk rokonomat, a borzot.

– Hát akkor én is veletek megyek, mert nekem is van rokonom a szomszéd erdőben, s megígértem neki, hogy egyszer meglátogatom.

Így hármasan mendegéltek, néha-néha megpihentek s elbeszélgettek az erdei dolgokról. Arról, hogy az erdőszélen két kis bokor született, meg hogy tegnap volt a tölgyfa századik születésnapja. A nyúl még azt is tudta, hogy szarkáéknál esküvőre készülnek, s ahány szarka van az erdőben, mind lopkodja már az ajándékot az ifjú pár részére.

– Hát bizony, szép békességben élünk valamennyien – mondta a róka –, de csak azért, mert egyetlen farkas sincs az erdőben.

Alighogy ezt kimondta, mintha a föld alól bújt volna elő, egy nagy farkas termett előttük, és így szólt:

– Úgy látom, jókor jöttem, mert már három hete vándorolok, s nem ettem egy falatot se a három hét alatt. Most aztán kipótolom. Első hétre megeszem a rókát, második hétre megeszem a szarvast, harmadik hétre megeszem a nyulat!

– Jaj, jaj, ne bánts minket! – könyörgött a róka. – Menj inkább a harmadik erdőbe, mert ezer állat vár ott téged, nem is ezer, de kétezer, s olyan ebédet készítettek neked, hogy még az oroszlán sem evett különbet.

– De szépen tudsz hazudni! – nevetett a farkas. – Ezért meg is kegyelmezek neked, csak a szarvast meg a nyulat eszem meg.

– Jaj, jaj, ne bánts engem – könyörgött a szarvas –, inkább menj a negyedik erdőbe, s keresd meg a tisztáson a legpirosabb földiepet. Ha megtaláltad, akkor mondd el a varázsigét: „Ide figyelj, kis eprem, három hete nem ettem.” Ha ezt elmondod, akkora szarvascombba változik, hogy álló évig abból lakmározhatsz.

– Nahát, ez még szebb hazugság volt! – kiáltotta a farkas. – Neked is megkegyelmezek. Most már csak a nyulat eszem meg.

– Azt ugyan jól teszed – felelte a nyúl –, mert én már három esztendeje arra várok. Tigris voltam hajdanában, de elátkozott valaki, és tapsifüles lett belőlem. Csak akkor változom vissza tigrissé, ha egy farkas megharap...

No hiszen, egyéb se kellett a farkasnak, úgy elszaladt, hogy még a fűszálak is futottak utána! Mikor nagy sokára eszébe jutott, hogy a nyuszi is csak hazudott, akkor a három barát már a szomszéd erdőben ült a borz kertjében, s nevetve mesélték, hogyan tették lóvá az ijedős farkast.

FORRÓ ÁGNES rajzai

KERÉK EGY ESZTENDŐ

Szent Iván

Nyárelő – Napisten hava

JÚNIUS

Gabonaérlelő hónap. Ezt a munkát már a Nap végzi. Erre utal a hónap legősibb magyar neve. De míg a Nap a búzaszem kis méhében a fényt és a meleget életté varázsolja, az emberek sem ülnek tétlenül. Most van a nyári munkák dandárja. Kaszálni, kapálni kell, nem csoda, hogy közös ünneplésre csak ritkán jut idő ebben a hónapban.

Jeles napok azért vannak. **Június 8-án Medárd** időt jósol: ha e napon esik az eső, utána még negyven napig esni fog. **15-én, Vid** napján „megszakad a búza töve”, abbahagyja a növést, már csak érik.

A Pünkösd utáni második hétre esik a katolikusok ünnepe, **Úrnapja**. Az úrnapi körmenetről már középkori feljegyzéseink is vannak. 1501-ben Budán egy olasz követ ámult-bámult a pompás ünnepen. A céhek rendezték, maga a király is részt vett a menetben. A főtér közepén igen csinos szökőkút állott, melyből egész napon át kitűnő bor folyt.

Falvainkban ma is tartanak körmenetet. Virágszőnyegen, virággal díszített sátrak alatt halad az éneklő, imádkozó menet.

24-e Keresztelő Szent János napja. Róla, pontosabban szláv nevééről, **Szent Ivánról** kapta nevét a hónap. Szent Ivánkor a terméshozó nyarat köszöntötték. Ez volt az utolsó közös multság a nyári dologidőben. Csupán egy estét szántak rá, de együtt ünnepelt az egész falu.

VÁRADI PÉTER PÁL fotója

8. Medárd

Hogyha Medárd pityereg, 40 napig csepereg.

24. Keresztelő

Szent János, Szent Iván – nyári napforduló, az év legrövidebb éjszakája, tűzugrás, gonoszűzés.

27. Szent László királyunk ünnepe

29. Péter, Pál – a halászok védőszentje. A halászok rúdra kötött ponttyal járták végig a falut, a vízparton halpárikást, túrós csuszát főztek. Kezdődik az aratás.

Szent Iván éjszakája Nógrád megyében (1930)

párosító sorai is vannak.

A hiedelem szerint ezen a bűvös éjszakán a

Négyszögletes máglyát raktak a falu háztárában, ezt ülték körül az ünneplőbe öltözött aprók és nagyok. A lányok és legények átugráltak a tűz fölött. Párkereső szemek figyelték, hogy ki az ügyesebb. A szentiváni éneknek összeéneklő,

boszorkányok is igencsak tevékenyek. A szerelemvarázslás csodás meséjét írta meg *Shakespeare Szentivánéji álom* című színdarabjában.

A szentiváni tűznek tisztító, ördögöt, gonoszt űző ereje is volt. A benne sült alma megóvta a gyermekeket a betegségtől. A szentiváni tűzben füstölt illatos füvek, virágok elűzték a bajokat. Egy XVI. századi mondás szerint: „Szent Iván éneke olyan hosszú, hogy az ördög azt megkezdvén, el nem végezhetette, hanem megfulladt rajta.”

2. Sarlós Boldogasszony – az aratás ünnepélyes megkezdése.

20. Illés – vihart hozó szent. Ha dörög, Illés hordókat gurigál, csatázik.

22. Mária, Magdolna – a kislányok haját levágták, hogy jobban nőjön. Ha esik, rossz lesz a diótermés.

25. Jakab – A szőlő nem nő többet. A csillagok állása megmutatja a jövő évi időjárást. *Ha száraz Jakab, cudar tél akad.*

26. Szent Anna – Szűz Mária édesanyja a szülő asszonyok pártfogója. Tiszteletére tartották a keddi böjtöt. *Erős tél lesz, mint mondják, ha bolyt alkotnak a hangyák.*

Szent Jakab Nyár – Áldás hava JÚLIUS

Július és augusztus az iskolások számára mindig is a vakáció két hónapja volt, a falu életében viszont a legnehezebb munkák ideje. Hiába is kondult

volna az iskolák csengője, a parasztyerekekre szükség volt a mezőn, a legelőn, a ház körül. A szünidőben agyuk pihenhetett, de karjuk aligha. A nagyobbak szüleikkel látástól vakulásig dolgoztak. Hajnali derengésben kellett indulni, hogy a felkelő nap fénye a megfent kaszáén cikkanjon. Ha egyik munka befejeződött, rögtön kezdeni kellett a másikat: kaszálni, szénát gyűjteni, gabonát aratni, majd csépeletetni, a kendert áztatni, nyűni, a kukoricát, krumplit, szőlőt kapálni. A nagy dologidőben még tereferére is alig jutott idő, nemhogy multságokra. Csoda-e, ha régen nyáron soha nem tartottak lakodalmat, s nem ülték hosszú ünnepeket. Ki ért volna rá sütni-főzni? Meg aztán ekkorra elfogyott a bor, a nagy melegben disznót nem vághattak. Télen volt az ideje a lakodalomnak, mert – mint Debrecenben mondták – „ilyenkor nem romlik meg a hús, és nem savanyodik meg a menyasszony.”

Kézi cséplés
cséphadaróval –
GÖNCZ JÁNOS
festménye (Szlovénia)

1. Vasas Szent Péter –

*Ha Péterkor nagy
a meleg, várhatod
a meleg telet.*

10. Lőrinc – a var-
gák védőszentje.
Csíkban a szénaka-
szálás kezdete. A kí-
gyó bebújik odvába.
Ha esik, jó lesz a
bortermés.

**15. Nagyboldog-
asszony** – Mária
mennybemenetele.
Az asszonyok
gyászban mentek
templomba, gyógy-
füveket szenteltet-
tek. Nagytakarítás,
tyúkültetés.

**20. Szent István
király** és az új ke-
nyér ünnepe.

24. Bertalan – a
székiek böjttel, há-
rom istentisztelettel
emlékeznek a tatár-
dúlásra.

A vasárnapokon kívül e két hónapban csak a nagyobb munkák végét ünnepelték meg rövid mulatsággal, áldomással.

Az év legfáradtságosabb munkája az aratás volt. Ünneplés megkezdése június végén, **Péter-Pálkor** vagy július elején, **Sarlós Boldogasszony** napján történt. Ha az időjárás nem engedte, hogy valóban aratni kezdjenek, legalább jelképesen egy rendet levágtak. Valamikor a nők arattak sarlóval. Erre utal az ünnep neve. A mindennapi kenyerünket adó búza különös tiszteletre utal, hogy az első kaszasuhintás előtt az aratók levett kalappal fohászkodtak, s az is, hogy az alföldön a búzát életnek nevezik.

Az aratás befejeztével **aratóünnepet** tartottak. Az ünneplőbe öltözött cselédek kalászos búzaszárakból mestersen megfont aratókoszorút vittek földesuruknak vagy a templomba. Később a nagygazdák is kaptak aratókoszorút, sőt a sajátjukat arató kispapok is fontak maguknak. A koszorút egész éven át a szoba mennyezetére függesztve őrizték.

Zsigmond Emese

Aratókoszorú a magyarvistai
templomban

**Kisasszony
Nyárutó – Újkenyér hava
AUGUSZTUS**

Bútorfestés

Sok faluban virágos rétet varázsoltak a tisztaszoba minden bútorára, de legszébbre a kelengyészládát és a bölcsőt festették.

Próbáljuk meg mi is.

Egy fenyőfa deszkadarabot dörzspapírral szádirányba csiszoljatok tisztára, simára, fessétek le fehér alapozóval (grunddal), akár kétszer is. A minta háttere lehet kék, zöld,

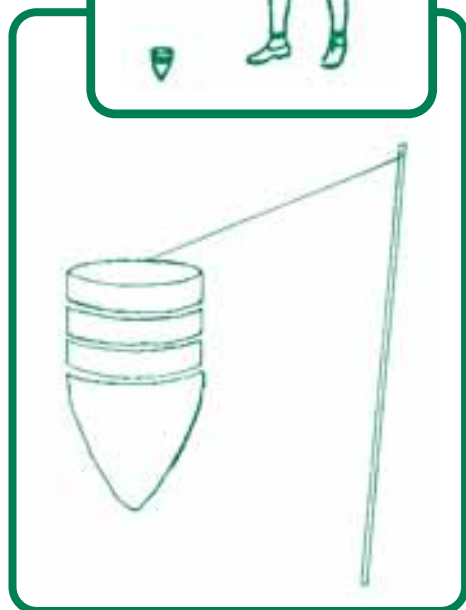
de maradhat fehéren is. Ha megszáradt, ceruzával halványan rajzoljátok rá a mintát, majd temperával színezzétek ki.

Ostorfonás

Négy bőrszík végét bogozzátok össze, majd a rajz szerint fonjátok meg. A végére kössetek piros fonalbojtot, sőt már a fonatba is keverhettek piros fonalat. A nyél egyik végére bicskával faragjatok vájatot, ide kössétek a bőrfonatot.

Ha nincs bőrtök, kenderből is fonhattok ostort, a következő játékhöz ugyanis arra lesz szükségetek.

Facsiga

Régen a falusi gyerekek maguk készítették játékaikat.

4-6 centiméteres átmérőjű, sima nyírfaág vagy nyárfaág végét hegyezd meg, csiszold tompára. A hegyes rész fölött 2-3 centiméter magasságig faragj vájatokat, ezeket fess be. Így pörgés közben nagyon mutatós lesz a csiga.

Az ostort kenderfonalból 20-25 centiméter hosszúságúra fond, és rövid ostornyélre kösd. Az ostor végét alulról fölfelé egyenletesen tekerd rá a csiga vájataira, és a földre állítva ügyes mozdulattal rántsd meg. Amikor a csiga pörög, ostorral csapkodd, hogy minél tovább forogjon.

Lehet, hogy nem sikerül elsőre, de ne hagyd magad. Te sem vagy ügyetlenebb, mint nagytatád volt!

Egy járókelő megállít az utcán egy másikat:

– Ne haragudjon, uram, a kórházat keresem.

– Nem haragszom. Keresse csak nyugodtan!

Kelemen Kriszta Mónika, Parajd

*

Három gengszter-béka ül a tóparton.

– Brekk! – mondja az első.

– Brekk! – mondja a második.

– Brekk, brekk! – szól a harmadik.

Erre az első elővesz egy pisztolyt, és lelövi.

– Miért tetted? – kérdi a második.

– Mert túl sokat tudott...

**Póka András,
Kalotaszentkirály**

*

– Anyu! Mi mérgeskígyók vagyunk? – kérdi a kígyógyerek.

– Igen, kicsim.

– Az baj, mert ráharaptam a nyelvemre!

Tankó Balázs, Marosvásárhely

*

– Hogy hívják a kopasz japánt?

– Hajasima.

**Szentmártoni Bernadett,
Marosvásárhely**

*

– Na, Peti, hogy sikerült az első randevúd?

– Hát, félig-meddig.

– Hogyhogy?

– Én elmentem, de a lány nem jött...

Kovács Eszter, Szatmárnémeti

*

Két hangya motorozik. Az egyik hirtelen megáll.

– Mi történt? – kérdi a másik.

– Semmi különös, csak bogár ment a szemembe.

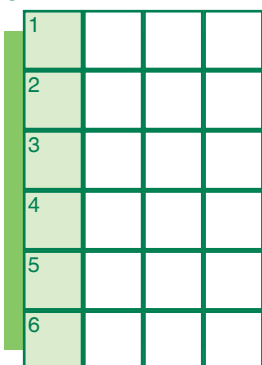
**Sztojka Melissza,
Székelyudvarhely**

Az ① kapuit hamarosan bezárják, hiszen végre itt a ② és vele együtt a ③. Előkerül a ④, a ⑤, a ⑥, de játszótársunk, barátunk a ⑦, a ⑧ és a ⑨ is. A ⑩ után,

⑪-ben újra találkozunk!

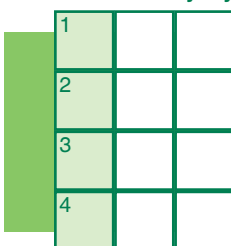
① Nagy Boglárka, Monó:

1. Füzet, régiesen
2. Becézett Sámuel
3. Kerti szerszám
4. Vágóeszköz
5. Becézett Loránd
6. Kerek gyümölcs

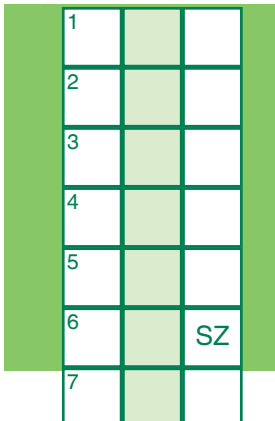
② Birtalan Andrea, Borzont:

1. Nemzet
2. Angol
3. Becézett Ágnes
4. Keskeny nyílás

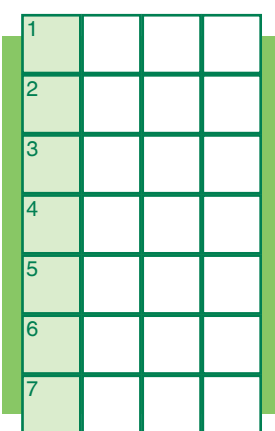
③ Tóth Emőke, Küllőkeményfalva:

1. Becézett Éva
2. Tesz
3. Szántóeszköz
4. Magas testhőmérséklet
5. ...pici
6. Hordoz
7. Rag, a -ból párja

④ Czegezi Noémi, Torda:

1. Nem okos
2. Heyleső szó
3. Macska
4. Haltojás
5. Hétfő után következik
6. Házban élő
7. Becézett Ildikó

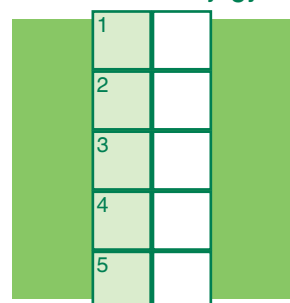

⑤ Egészítsd nevek ké a betűsorokat!

	E	L	G	A	
	N	N	A		
	Á	SZ	L	Ó	
	R	O	N		
	Á	N	D	O	R
	O	L	T	Á	N
	O	T	O	N	D
	T	T	Ó		
	A	M	Á	S	

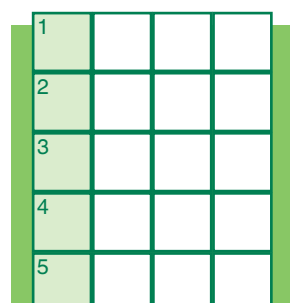
⑥ Nagy Szidónia, Nagyvárad:

1. Patás állat
2. Nem ez
3. Bánat
4. Szolmizációs hang
5. Antal Réka névjegye

⑦ Nagy Hilda, Erdőszentgyörgy:

1. Becézett Katalin
2. Idős
3. Kicsi ellen-téte
4. Gyerek közepe!
5. Virágot tartunk benne a szobában

MÁJUSI MEGFEJTÉSEK

1. Május
2. Anyák napja
3. Mama
4. Anya
5. Rigó
6. Pillangó
7. Tavaszutó
8. Virágcsokor
9. Kirándulás

VÍZSZINTES

1. A szobába
2. Légmozgás
6. Úrnak szólít
8. Folyadék
9. Terep
11. Pozitív sarok (ANÓD)
12. Középen betölt!
14. Elismerően bámuló
16. Ilyen lap van a vendéglőben
17. Kőből van a vége!
18. Kukucsálj
19. Kis Anna névjegye

FÜGGŐLEGES

1. Nem okos
2. Terem közepe!
3. A megfejtés
4. Életre kel
5. Élet
7. Gabonát betakarító
10. Kilóg a ... (szólás)
12. Délután követő napszak

1	2		3		4	5
6		7			8	
9				10		
A		11				
	12					13
14					15	
16			17			
18		S			19	

13. Coca-..., üdítőital
14. Amit el akarunk érni
15. Üllők vége!

VAJNÁR ILONA rejtvénye

Az ÁPRILISI REJTVÉNY-PÁLYÁZAT megfejtése: *Meghalt Mátyás, oda az igazság.*
Nyertesek: Csegöldi János, Makkfalva; Rémán Dániel, Sófalva; Szabó Mária, Küsküllővár; a belfenyéri IV. B; a halmi III. C; a hídvégi IV. B osztály.

8 Magdó Dorottya, Marosvásárhely:

1. Szaglószer
2. Ut
3. Egy kezünkön öt van belőle
4. Nem ott
5. Ádám párja
6. Szemével figyel
7. Becézett Andrea
8. Lóbiztató szó

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

9 Jakab-Tatár Edina, Tekerőpatak:

1. Nem kicsi
2. Kerek gyümölcs
3. Pötty
4. Semmikor
5. Vízben halad
6. Becézett Gábor
7. Éjjeli „látomás”
8. ..., retek, mogoró

1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

10 Nagy Helga, Temesvár:

1. Becézett Enikő
2. Kukac, hernyó
3. Adnak neki
4. Tollforgató
5. Az egyik oldal
6. Lefelé
7. Nem ilyen
8. Csapadék

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		

REJTVÉNY-PÁLYÁZAT

Milyen idős a vakációzó diák? A rejtvényből könnyen kiderül. Várja megfejtésedet, és szép vakációt kíván a Rejtvénykirály

NYERT ESEK

11 Kiss Alpár, Kolozsvár:

1. Csapadék
2. Esőben álló
3. Ébred
4. Anyó párja
5. Nem itt
6. Vaját kenyérre terít
7. Becézett Imre
8. Ilyen „hal” a kisbéka
9. Kést élesít
10. Szaglószer

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

LEVELEZŐ

Boldog, vidám vakációt kívánunk minden Napsugár-olvasónak. Köszönjük az egész tanévben folyamatosan érkező születésnapí köszöntőket, a sok-

sok rajzot, levelet, beszámolót: **Valentin Eleonóra**, Szilágylompért; **Simó Loránd**, Végvár; **Schvarczkopf Alíz**, Csanálos; **Balázs Adél**, **Bartos Annamária**, Segesvár; **Jakab-Péter Emese**, Négyfalu; **Merker Bernadett**, Nagykároly; **Horváth Szilveszter**, Mákófalva; **Zolyomi Izabella**, **Fekete Renáta**, **Oproiu Ioana**, Marosvásárhely; **Váradi Júlia**, Nyárádszereda; **Benefalovan Beatrix**, Sárközújlak; **Szűcs Rebeka**, **Sava Krisztina**, **Kubinyi Regina**, Szatmárnémeti; **Elek Ildikó**, **Varga-Klement Alexandra**, **Kohr Tímea**, Nagyváradi; **Mihály Izabella**, Ipp; **Lőrincz Beáta**, Jákótelke; **Mózes Botond**, Székelyszenterzsébet; **Rákos Gábor**, Vámfalu; **Tekeres Barbara**, **Horváth Zala Bence**, Parajd; **Béres Kinga**, Búzásbessenyő; **Sárga Angéla**, Felsőbánya; **Boga Biborka**, Erdőfüle; **Antal Orsolya**, Szer; **Dénes Anita**, Magyardecse; **Kincses Evódia**, Mocsolya; **Sikó Norbert**, Szászrégen; **Varga István**, Marosbogát; **Fábián Szende**, Kézdivásárhely; **Csorba Beáta**, Vargyas; **Kovács Tamás** és **Dóra**, Nagybánya; **Kónya Anita**, Magyarózd; **Sztojka Melissza**, Székelyudvarhely; **Vajna Andrea**, **Tiron Ábel**, Csíkszereda; **Nagy Renáta**, **Varga Tamás**, Koronka; **Mitrea Noémi Edina**; **Vicsai Mária**, Monó; **Kerestély Réka**, Ozdola; **Szigeti Szilvia**, Tasnád; **Nagy Henrik**, Bálványosvára; **Koncz Imola**, Szamos-

A Nagyváradi Mesevetélkedő 2007-es országos döntőjén született legjobb versek:

A holdvilágnak
lyukas volt a szűre,
a kaszáscsillag Rák
szabóhoz küldte.
Rák szabó pedig
azt mondta neki,
két hét múlva új
szűrét viselheti.

De a holdvilág
nem tudta viselni,
mert sovány lett,
akár egy vajaskifli.
Újraszabta szűrét, mire
a holdvilág hordó lett,
Rák szabó mérgében
gyorsan elszelelt.

Fehérlófia csapat, Dés
Volt egyszer egy Csöppike,
Nagyon szerette Ferike.

Beszélgetett is vele,
meg is ismerte ízibe.

Pohárkába ültette,
de a föld már elnyelte.
Fölkapta a napocska,
s a fiú búsulja.

**Kisokosok csapata,
Kovácsna**

Volt egyszer egy bolond legény,
szalmakalap volt a fején.
Beszegődött egy cselédnek,
kikötött hétfőn az erdőben.

A két gallyat lenyeste,
és a patakba tette.
Árpacipót megette,
majd hazament este.

Mikor a gazda butaságát meglátta,
vele a kutyakopogóst eljárta.

**Mesemondók csapata,
Nagybánya**

útvár; a **kolozsvári** János Zsigmond Unitárius Kollégium III. A; a **szatmárnémeti** A. Popp Művészeti Líceum II. és III. B; a **szentegyházi** Tamási Áron Iskola III. és IV. A-B; a **nagybányai** P. Dulfu Iskola III. és IV. C; a **gyergyószentmiklósi** Fogarassy Mihály Iskola III. A; a **marosvásárhelyi** M. Viteazul Gimnázium III. D és E; a **csíkszentdomokosi** Márton Áron Iskola III. B és IV. C osztálya; a **szilágysomlyói** III. A; a **marosszentgyörgyi** IV. C; a **szászcsávási** II.; a **csíkdánfalvi** III.; a **málnásfürdői** II-IV.; a **kovásznai** IV. B; a **csíkmadarasi** III.; a **barátosi** IV.; a zabolai III. és IV. B; a **gyergyóalfalvi** III. B; a **maroskeresztúri** II. és III. B; a **balánbányai** II. B; a **csíkmenasági** II.; a **völcsöki** III. osztály.

Örülünk, hogy bekapcsolódtatok játékainkba, versenyeinkbe, és havonta sok száz megfajtást küldtek. A látogató csoportok egymásnak adták a kilincset a szerkesztőségben. Meglátogattak bennünket a **Kurutty** országos döntőjének csapatai, **gyergyószentmiklósi** és **gyergyóditrói** olvasóink, a **kolozsvári** Pacsirták és Vadlovak cserkészcsapat.

Gratulálunk a **Marosvécsen** megszervezett Kemény János memóriaverseny sikeréhez, amelyen Szászrégen és környéke harmadikosai vettek részt, a **sepsiszentgyörgyi** Váradi József Iskola elemi osztályainak Mozaik című iskolalapjához, az **óvári** kisiskolások színpompás karneváljához.

Tudjátok-e, hogy a magyarországi **Pakson** is vannak olvasóink? A II. Rákóczi Ferenc Iskola 4. G osztálya erdélyi gyerekekkel szeretne barátkozni. Írjatok nekik. Címük: **7030 Paks, II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola, 4b. osztály.**

Lepedus Orsolya, Szatmárnémeti

Könyvmoly

Ajánlom a *Rózsa királyfi* című könyvet, amelyet Kriza János gyűjtött. Sok-sok érdekes székely népmese található benne bátorságról, barátságról, varázslatról.

Márton Brigitta, Csíkszereda

Olvassátok el a *Csipikét* Fodor Sándortól. Ajánlom, mert mesél az erdőről és az állatokról.

Kulcsár Petra, Gyergyószentmiklós

Móra Ferenc *Hogyan tanultam meg írni?* című könyve sok gyönyörű mesét tartalmaz, és sokat lehet tanulni belőle.

Újvári Anna, Szatmárnémeti

Kedvenc könyvem *Az égig érő fa* Benedek Elektől. Nagyon izgalmas.

Balogh Lilla, Margitta

TESTVÉREK KUCKÓJA

Van egy tesóm, Andrea. Nagyon sokszor veszekedünk, de hamar kibékülünk. Mindig adok neki valamit, és ő is ad. Sokat vásárol nekem, és segít a házában. Jó, hogy legyen egy tesód! **Szigyártó Tímea, Zilah**

A testvérem, István 14 éves. Sokat segít a szüleimnek. A padlásról lehozza a mosztoszsákokat. De nemcsak a szüleimnek, hanem nekem is segít a házi feladatokban. Nagyon jó gyerek. **Szép András, Gyergyószentmiklós**

A testvérem másfél éves. Már nagyon sok mindent tud. Ha valamit el szeretne venni, előbb jól meggondolja. Én mindenkinek, aki olvassa a Napsugarat ajánlok legalább egy testvért. Ha van testvéreitek, biztos ti is nagyon szeretitek. **Ványolós Noémi, Csíkszentgyörgy**

Van egy 6 éves kistestvérem, Noémi. Mikor kisebb volt, alig vártam, hogy meg-nőjön, hogy tudjunk játszani. Mindenkinek ajánlok egy ilyen kistestvért!

Fülöp Erika, Nyárádszereda

Brigi meg én ikrek vagyunk, lányok, és ezért sokat veszekedünk, de hamar kibékülünk. Együtt csinálunk általában mindent, együtt nézzük át a Napsugárt, együtt írunk a Napsugárnak, és együtt tanulunk. Szemüvegesek vagyunk és magasak, így szeret minket mindenki, ahogy vagyunk. Az osztálytársaink is megszokták minket immár 4 éve.

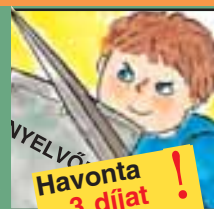
Lőrincz Beáta, Jákótelke

Nagy örömmel közlöm, hogy mi heten vagyunk testvérek. Nagyon szeretjük egymást. Nem szoktunk egyáltalán unatkozni. Együtt játszunk, tanulunk, imádkozunk. A szüleinknek segítünk, mindenki a tehetsége szerint. Nagyon-nagyon boldog család vagyunk!

Zakariás István, Orbaitelek

Itt a nyár,
most a
**Szólj,
szám!**

Havonta
3 díjat
sorsolunk

is csupa játék és móka!

1. Ha a kis róka apróka, a fagyott medve dermedve, találjátok meg a **nyúlmama**, a **kis bika**, a **csinos csuka**, a **kis buta süni**, a **nagyszerű kecske** összevont, tréfás nevét.

2. Fogalmazzatok 3 rövid apróhirdetést, amelyet a **kopasz farkas**, **Csipkerózsika** illetve **Hamupipőke** adhatna fel az újságban.

Áprilisi megfejtések: 1. *édes, savanyú, jó, szebb, sűrű, (egyik d helyett ű, egy s fölösleges);* 2. *almás, békés, fehér, kapus, kis, meggyes, nagy, szent, szilvás, új.* **Nyereteselek:** a **négyfalusi** Zajzoni Rab István Középiskola IV. osztálya; a **szilágylompéti** III-IV.; a **magyarsárosi** IV. B; a **segesvári** IV. E osztály.

A dévai országos döntőre bejutott csapatok: **Dés**, IV. E (I. díj); **Marosvásárhely**, 2. sz. Iskola IV. C (II. díj); **Kézdivásárhely**, Petőfi Sándor Iskola, IV. E (III. díj); **Nagybánya**, N. Iorga Iskola, IV. C és **Székelykeresztúr**, Petőfi Sándor Iskola, IV. C (*Napsugár különdíj*); **Kovászna**, IV. B és **Gyulakuta**, IV. A (*dicséret*); **Brassó**, Áprily Lajos Főgimnázium, IV. B; **Gyergyóditró**, IV. A; **Székelyudvarhely**, Bethlen Gábor Iskola, IV. A; **Nagybánya**, P. Dulfu Iskola, IV. C; **Marosvásárhely**, L. Rebreanu Iskola, IV. I; **Kézdivásárhely**, Turóczi Mózes Iskola, IV. A; **Déva**, IV. osztály.

Itt születtem

Itt a nyár, és itt az ideje annak, hogy bűvárokodjatok ne csak a vízben, hanem szülőhelyetek történelmében is. Fényképezzétek szép épületeit, és mutassátok be **Itt születtem** rovatunkban. Szeptemberben Monóra látogatunk.

Ősi városunk mégis él, ha mi, mindannyian éltetni akarjuk. (Papp Attila)

A Berettyó folyó, a Hosszúasszó és Eger partok összefolyásának völgyében, a Szilágyságot Biharral, az Érmelléket a Hegyközzel összekötő öt jelentős út találkozásánál települt **Margitta**.

Már az őskortól lakott település. Nevét először a Várad Registrum említi 1216-ban. Első urai a Lackfiak voltak. 1370-ben Zsigmond király vámszedési és vásártartási jogában megerősíti. 1422-ben már mint a Csáky család birtokainak egyik központját említik. A Csáky családtól a Melki Apátság vásárolta

meg a 11 000 kat. holdat magába foglaló birtokot.

Margitta a vidék gazdasági és vásárközpontja volt. Egy 1770-es okmány szerint „heti vásárunk minden pénteken, országos vásárunk pedig minden esztendőben hatszor esik”. Nálunk ma is pénteken tartják a heti vásárt.

A lápos, mocsaras, nádas határ veszély esetén a lakosság jó rejtékhelye volt

A kupecsek, alkuszok több százával hajtották az itt fölvasárolt marhacsordákat Budáig, Bécsig. Az elkelt szarvasmarhákat a mázsaházban mérték le. A Fazekas utcában lakó fazekascsaládok nemzedékei apáról fiúra hagyományozták ezt az ősi mesterséget. A tímárok kitűnő bört biztosítottak a csizmadiamestereknek, akik nemcsak a helyi szükségletet és a vásárosok igényeit elégítették ki, de áruikat más vásárhelyekre is elszállították. Számos kovács, szűrszabó, magyarszabó, szíjgyártó kínálta még portékáját a vásárokon.

Az iparos és kereskedő margittaiak mindig támogatói voltak a kultúrának. A vásári sokadalom vonzotta a vándorszínészeket, cirkuszi „csepürágókat”, kötél-táncosokat, szemfényvesztőket, állatidomárokat. Vándorszínész korában Petőfi Sándor is fellépett „truppjával” a csizmadiaszínpadon.

Margitta a megye egyik legnagyobb bortermelő mezővárosa volt, 25 település lakóinak biztosított munkalehetőséget kora tavasztól késő őszig. Régen azt mondták, nem is igazi margittai az, akinek nincs szőlője a hegyen.

A református templom

A mi iskolánk

Duka János néprajzkutató is városunk szülötte. Népmesét, mondát, gyermekjátékokat gyűjtött.

Horváth János irodalomtörténész tiszteletére a szülőváros, Margitta reformátussága 1994-ben emléktáblát avatott. Ady Endre szobrot is avattunk, hiszen a nagy költő Horváth János vendégeként egy szüret alkalmával Margittán járt.

Napjainkban 2 római katolikus, 1 görög katolikus, 1 református és 1 ortodox templom van Margittán. A katolikus közösség számára a katolikus Csákyak 1722-ben templomot és iskolát építtetnek. 1874-ben nagyrészt közakadokásból fölépült a nagy református iskola, a mi iskolánk.

Az oktatás ma magyar és román tagozaton folyik. Mesevetélkedőt, szavalóversenyt, anyanyelvi versenyt, nyaranta pedig néptánc-tábor-t szervezünk. Nagy Albert a Szeged Táncegyüttes vezetője és a micskei igazgatónő, Hodgyai Edit néptáncot oktat nekünk. Mindannyiuknak köszönjük áldozatos munkájukat.

Összeállította a margittai IV. G és III. Step by step osztály Kovács Katalin és Fügedy Anikó tanítónők segítségével.

Legfontosabb folyóvizünk neve, a Berettyó ősi összetétel: előtagja a láperdős, bozótos területet jelentő „berek”, utótagja a ma már kihalt, folyóvizet jelentő „jó” szavunk. A Berettyó vize malmokat hajtott.

Idős emberek még emlékeznek a nagy kiterjedésű láptölgyesre a Berettyó partján. Az iszapos talajban ölnyi vastag tölgyfák nőttek. Ma itt már legelő van.

Margitta központjában áll a Csáky uraságok barokk stílusú kastélya, mely polgármesteri hivatal és napközi. Itt épült a város első patikája, Horváth Imre költő nagyapjának gyógyszerháza. A költő szülőházán ma két nyelvű tábla áll.

A gyógyító margittai termálfürdő az ország minden részéből sőt külföldről is vonz ide vendégeket

Az őshonos magyar lakosság mellett a margittai zsidóság két és fél évszázadon át jelentős szerepet töltött be a település kereskedelmi, gazdasági, pénzügyi és szociális életében. Első imaházuk 1742-ben épült fából, 1861-ben a helyére új, impozáns zsinagógát emeltek.

A margittai magyar oktatás több mint 350 éve szolgálja a város, a nemzet fejlődését, kultúráját, fennmaradását.

Gyakran kirándulunk a Berettyó partjára

– Pühha, milyen meleg van! –

legyezgette magát szárnyával Matyi, amint szokásos ellenőrző körútja során leszállt az öreg bükkfa egyik ágára.

– Ni-ni, úgy látom, egyirányú forgalom van!

– nézett végig a fa törzsén: a csuszkák lefelé szaladnak oly gyorsan, mintha csúsznának, a fakuszkok a másik sávon felfelé haladnak. Így soha nem karamboloznak.

– Kop-kop-kop! Ezt csak most veszed észre?

– nézett rá rosszállóan a tarkaharkály.

– Skrék! Tán te vagy itt a közlekedési rendőr? – recsegte pimaszul Matyi, s már ott sem volt.

– Hát te? Hol hagytad el a farkadat? – vette szemügyre a tisztás egyik lapos kővén napozó fürge gyíkot.

– Üldözött a tövisszűrő gébics, szinte elkapott! Így hát „lecsatoltam” a farkamat, s míg ő a csapkodó csonkkal bajlódott, én beszaladtam a bokor alá.

– Hát nem vagy valami csinos így, farok nélkül! S bizonyára futni sem tudsz olyan gyorsan – vélte Matyi.

– Nem baj, nő helyette másik. Nem lesz olyan formás, mint az eredeti, de a célnak megfelel. Fő, hogy megmentette az életemet.

– Hogy mi mindenre jó egy farok! Na, viszlát! – kiáltotta vidáman Matyi, és továbbrepült.

– Szépek a gidácskaid! – bókolt a tisztáson legelésző őznek.

– Te is úgy látod? – nézett végig büszkén két kis gidáján Zili, az őzsuta. – Kijöttem velük egy kicsit a tisztásra, hadd tanulják meg, hogy mit lehet enni, és mit nem. Mi, őzek nagyon változóságok vagyunk. Mindenből egy keveset: itt csipegetünk, ott kóstolgatunk, és nem akármit.

– Rőf-rőf-ide-ide – hívogatta Pofa, az öreg koca süldő malackáit az erdő sűrűjében terpeszkedő nagyobb pocsolyához. – Gyertek dagonyázni.

– Uiii, uiii – visították vígan a kunkori farkú malacok, és behemperegtek a puha iszapba. – Milyen jó hűvös!

– S amikor majd megszárad rajtatok, valóságos páncélt alkot a sok vérszívó rovar ellen – taníttatta fiait Pofa.

– Pfuj! Én ezért nem sároznám össze maga-

BITAY ÉVA

JÚNIUS

mat, inkább bekapom a vérszívó rovarokat – csivitelte az erdei pinty. – A mi fürdők a forrás tövében, zuzmókkal, mohával bélelt, lapos kis medencében van.

És valóban, légykapók, füzikék, cinegék, zöldikék lubickoltak a kis tócsa csillogó, tiszta vizében.

– Fürdés után nem árt egy kis testápolás – vélte a fekete rigó. A fa tövében domborodó hangyabolyhoz szaladt, felcsípett néhány hangyát, és a szárnya alá dugta. – A hangyák felfalják a tollaink alatt megbúvó atkákat, tetveket – magyarázta a többieknek. Próbáljátok meg ti is!

KISKÓPÉ

Egyeztessétek a betűket a számokkal!

A – fehér gólya; **B** – küszvágó csér;

C – vándorsólyom; **D** – meggyvágó;

E – keresztcsőrű;

Áprilisi megfejtések: 1C, 2B, 3A, 4D;

Nyertesek:

Lőrincz Tihamér,

Küküllőkeményfalva;

Májor Henrietta,

Felsőbánya;

a **szászcsávási II.** és a **margittai III.** Step by step osztály.

NAPSUGAR

Nagy úr az éhség!

Az állatvilágot a létfenntartás törvénye igazgatja. Ennek alacsonyabb szintje a saját létért vívott harc: a táplálkozás és az önvédelem. Áprilisban, májusban láttuk, hogy ezt egyetlen ösztön képes legyőzni: a fajfenntartás. Az utódokért az állatok

bármilyen áldozatra készek. Ebben sokat tanulhatnánk tőlük. Júniusi Napsugarunk az állatok étkezési szokásait mutatja be. A poszteren a **poszméh** bogáncsnektárt szívogat, s közben elvégzi a beporzást is.

Kalászt csemegézik a fűrgé,
pajkos **ürge**.

Nem unja meg? A **panda**
egész életén át bambusz-
levelet és hajtást eszik.

A **japán makákó** mielőtt megen-
né, a tengerben megmossa az
édesburgonyát. Ezzel megtisztít-
ja, és egyúttal meg is sózza.

Konzervnyitó és diótörő. Sok állat szer-
számot, segítséget használ, hogy hoz-
zájusson a finom falathoz.

A **tengeri vidra** a pocakjára
tett kővön töri fel a kagylót,
úgy csemegézik.

A **dögkeselyű** a leve-
gőből követ ejt a strucc-
jásra. A kormos varjú a
piros lámpánál álló au-
tók elé teszi a diót, hogy
a kerekek szétrop-
pantásák.

A **csimpánz**
nem kínai, még-
is pálcikával
eszik: az ágacs-
kát bedugja a
hangyabolyba,
majd lenyalja
róla a nyüzsgő
„bundát”.

Horgászbot. A **vidrapók** saját lábát
lógatja csalétekként a vízbe. Nem hiába.

Sok lúd disznót győz. És sok hangya kakaóormányost. Alig bírják a bolyba cipelni.

Alattomos. Az **imádkozó sáska** mozdulatlanul, mint egy zöld ágacska várja be áldozatát. Aztán imádkozó lábai gyilkos fogókká változnak.

A **kígyók** a szájukat majd szétrepesztő zsákmányt órákig nyelik, majd hetekig emésztik.

A **kaméleon** hosszú, ragacsos nyelvével megcélozza, és villámgyorsan beszippantja áldozatát.

Gyere csak, gyere! A világ legnagyobb hüllőjének, a **bordás krokodilnak** 70 centiméteres a szája, 10 centisek a fogai.

Kettéhasadt a feje? Nem, csak kitátotta a száját a **mélytengeri viperahal**.

Oroszlánmama először enni, aztán vadászni tanítja meg kölykét.

A **bálnának** hatalmas a szája, de szűk a torka. Nagy falatot nem tud lenyelni. Fésűszerű fogaival kiszűri a vízből az apró élőlényeket, a plankton.

A bölcs patak és a legközépső királyfi

Bundafüles Suba-nagy éppen tavalyi makkokat keresgélt a tavaszi avarban, amikor kint a tisztáson megpillantott valakit.

Egy fiú ült a zsendülő fűben, tenyerével feltámasztotta az állát, s csak nézett, nézett három fekete vakondtúrást maga előtt: az egyik kisebb volt, a másik nagyobb, középen pedig egy se nem kicsi, se nem nagy.

– Hát ezt meg mi lelte? – dörmögött magában a kíváncsi mackó. Aztán egyenesen odament a búslakodó legényhez, s köszöntötte illendően.

A fiú nagyot sóhajtott, de nem felelt a köszönésre. Fel se nézett.

Bundafüles fogta magát, odaült melléje, a mancsával pont úgy támasztotta fel az állát, mint ő, és a három vakondtúrát is egészen úgy nézte maga előtt. Még sóhajtott is hozzá.

Ültek, ültek, néztek és sóhajtoztak. Egyszer csak megszólal a legény:

– Ugye te csak csúfolkodsz itt velem?

– Dehogy, dehogy! Azt akarom, hogy úgy lássak, ahogy te, és azt érezzem, amit te érzel.

– És jutottál már valamire?

– Ha jól látom – mondta a nagy subájú lassan, félig magának, félig a legénynek –, akkor ez a három vakondtúrás három elvarázsolt süveg: az egyiken hosszú toll lobog, a másikon rövid, a közepsőn pedig se nem hosszú, se nem rövid. Ha pedig jól érzem a sóhajok ízét, akkor ez a három

süveg három királyfié, és te vagy közülük a közepső.

– Hát persze! – derült fel a legény, de aztán megint lehorgasztotta a fejét. – Engem csak úgy emlegetnek az országban nagy ritkán, hogy „a trónörökös öccse”, a mesében pedig csak annyit szoktak rólam mondani, hogy „az sem járt jobban, mint a bátyja.” Bezzeg a kicsi királyfi...

– Hol vannak a testvéreid? – szólt közbe Bundafüles.

– Hol lennének? A nagyobbik a valóságba ment szerencsét próbálni, mert ott mindig a nagyoknak a legjobb. A kisebbik pedig a mesébe, mert ott mindenki vele tart. Csak nekem rossz egyformán mindenütt. Tán a másvilágon lenne jobb.

– No, no! Nehogy azt hidd! Én minden telet a másvilágon töltök, és alig várom, hogy visszajöjjek. Még az avar alatt korhadó tavalyi makkokat is csemegének érzem utána. Hanem hát idehallgass: tavasztól nyárig én mindig a valóságból a mese felé tartok, ősztől meg vissza a valóságba. Tarts velem te is, és nem fogod megbánni.

– Jól van – mondta a közepső királyfi. – Legalább meglátom, mire vitték a fivéreim.

Azzal felkerekedtek, Bundafüles subájába rejtette az imént süveggé vál-

tozott vakondtúrásokat, s elindultak heted-hét ország ellen. Mentek, mendegéltek, hegyre is, völgybe is, s mire az első sárga le-

velet lefújta a szél az ágról, egy végenincs rengetegbe értek. Abban volt valahol a valóság és a mese határa. De bizony nem olyan könnyű azt megtalálni. Keresték erre is, keresték arra is, mindhiába. Egyszer csak éktelen nagy kiáltozást hallanak, s gondolták, hogy egy életük, egy haláluk, ők bizony megnézik, ki csap ilyen lármát ezen az elfeledett helyen, ahol még a madár se jár. A hangot követve csakhamar apró tisztásra jutottak, melyet éppen a közepén szelt ketté egy patak. Egyik oldalon is egy legény állt, és a másikon is. Azok veszekedtek olyan rettenetesen, hogy a csupasz fül is épp úgy belecsendült, miként a bundafül.

– De hiszen ezek a testvéreim! – döbbsent meg a királyfi.

– Hát ezeket meg mi lelte? – kíváncsiskodott a mackó.

Azzal egyenesen odamentek hozzájuk, s köszöntötték őket. Nem éppen illendően, hanem csak ahogy lehetett: torkuk szakadtából.

– De jó, hogy ide találtatok – mondták egyszerre a patak-nál álló legények, miközben mindketten igyekeztek túl-harsogni a másikat. – Már emberemlékezet óta itt vitatkozunk a mese és a valóság határán, s akik eddig erre jártak, nem tudtak igazságot tenni közöttünk. Igaz, nem is igen mondhatjuk el nekik a bajunkat, mert nem tudunk megegyezni, hogy ki beszéljen először. Így aztán mindig újakezdődik a vita, még mielőtt az igazságtevésre sor kerülne.

– Már pedig igazságot tenni a legkönnyebb – mondta Bundafüles Subanagy nyugodtan. – Ilyenkor csak az a dolgunk, hogy a legbölcsebbre hallgassunk. – Aztán még hozzátette: – Már ha valóban igazságot akarunk tenni.

– De hát éppen ezt akarjuk! – kiáltották egyszerre a vitázók, mert nem tudtak megegyezni, hogy ki válaszoljon közülük.

– Hát akkor menni fog minden, mint a karikacsapás – kurjantotta el magát a medve –, s azzal a patakban tette, erős mancsával derékon kapta a két legényt, és zsupsz, az egyiket átlendítette a meséből a valóságba, a másikat meg a valóságból a mesébe.

Egyszeriben nagy csend lett a tisztáson. A legnagyobb királyfi a mesében már nem volt olyan bátor, ezért inkább arra várt, hogy a másik szólaljon meg először. A kicsi királyfi is megszeppent, mikor a valóságban találta magát, s jobbnak látta, ha a bátyja beszél előbb.

Egy darabig mindannyian bölcsen hallgatták a patakcsobogást. Aztán megszólalt Bundafüles:

– Először a középső testvéretek mondja el a panaszát, azután majd titeket is meghallgatunk.

– Nekem az a bánatom – sóhajtott a középső királyfi –, hogy se legnagyobb nem lehetek, se legkisebb.

– Örülj annak, testvér, hogy nem lehetsz nagy – mondta a nagyobbik a mese oldalán. – Mindenki a kicsivel tart, jó tett helyébe csak ő várhat jót, s végül mindig hozzá adják a királylányt. Bárcsak a legkisebb lehetnék!

– Örülj annak, testvér, hogy nem lehetsz kicsi – mondta a kisebbik is a valóság oldalán. – Mindenki csak a legnagyobbra hallgat, ő öröklí a koronát, az atyai házat, s végül mindig neki van igaza. Bárcsak legnagyobb királyfi lehetnék!

– Úgy tudjátok meg – mondta Bundafüles, s olyan-

formán igazította meg a subáját, mint valami palástot –, hogy ez a világ legbölcsebb patakja, amelyikben most állok. Meghallgatta, ahogy szép sorjában elmondtátok, ami a lelketeket nyomja, most hallgassátok meg ti is igazságot tevő választát.

Míg a királyfiak újra a patakcsobogást hallgatták, egymás után előhúzta a süveget a subájából. A mese oldalára szakadt legnagyobbiknak a rövidtollút tette a fejére, a valóságban rekedt legkisebbiknek a hosszú tollút, a középsőnek pedig azt, amelyiken a toll hosszú is volt meg rövid is.

A többi elmagyarázta neki a bölcs patak, melynek csobogását mindegyik királyfi a saját oldaláról hallotta. A legnagyobb megértette, hogy rövidtollas varázssüvegével most már úgy próbálhat szerencsét a mesében, mintha a legkisebbik volna. A kicsi királyfi is megértette, hogy hosszú tollas varázssüvegével úgy próbálhat szerencsét a valóságban, mintha a legnagyobb lenne.

De a legboldogabb talán mégis a középső volt, mert neki a patak ezt csobogta:

– A te süveded tolla most már nagyobb, mint a legnagyobb királyfié, és kisebb, mint a legkisebbiké. Úgyhogy mátol fogva te leszel a legközepű.

Bundafüles csak állt a bölcs patakban, s nézte, hogy az útukra induló királyfiak még sokáig visszaintegetnek a varázssüvegükkel.

Itt van már a vakáció,
Nincsen oly messze,
Már nem kell iskolába járni,
Ez a jó benne!

Moldvai Tímea, Margitta

Itt a nyár, itt van már,
Örül minden kismadár,
Örülnek a gyerekek,
Mászhatják a hegyeket.

**Papp Szende Hajnalka,
Gyergyószentmiklós**

Meleg van, és süt a nap,
minden ember és állat
vígán ünnepli a nyarat.
Hegyre másznak, kirándulnak,
és vígan hazabandukolnak.

**Ambrus Hunor
és Czibalmos Zsolt,
Gyergyószentmiklós**

**Karácsony Gyöngyi,
Gyergyószentmiklós**

Itt a nyár,
Hurrá, nincs
Tanulás, csak
Kirándulás!

**Foris Zoltán Elek,
Margitta**

Kis méhecskék szorgoskodtak,
virágról virágra szálltak,
édes virágport raktároztak
az ő kicsi kaptárjukba.

Bálint Krisztina, Kolozsvár

Gál Noémi, Marosvásárhely

Beültünk a kocsiba,
Elmentünk Menyházára,
Felmásztunk a hegyre,
Beleestünk a vízbe,
Kaptunk is érte!

Mészáros Richárd, Margitta

Beke Barbara, Kovászna

Kiss Dalma, Szatmárnémeti

Jaj, de jó, itt a vakáció!
Játszunk majd nagyokat.
A Küküllőben pecázunk,
S társainkkal jóízűen
Megvacsorázunk.
S mikor este hazamegyünk,
Otthon csínjeinket
elmeséljük.

**Érsek András,
Küküllőboldogfalva**

Fürdés, úszás, pancsolás,
ez a gyerek-nyaralás.
Süt a nap, süt a nap,
itt van a nyarad.

Schvarzkopf Alíz, Csanálos

Olyan szépet álmodtam,
Asztal lábát lerágtam,
Azt sem tudom, hol vagyok,
Tengerparton nyaralok,
Nem, nem ott vagyok,
Azt sem tudom, hol vagyok.

Jakab Tímea, Zetelaka

**Baróti Szandra,
Gyergyószentmiklós**

**Ruzsa
Anita,
Bánffy-
hunyard**

Hetekkel ezelőtt apukámmal voltunk a dombon. Apukám csinált íjat, és a barátaimmal versenyt rendeztünk. Volt célbalövés és messzelövés. Vadásztunk madárra is, de nem sikerült.

**A fiúk a gyergyószentmiklósi
Fogarassy Mihály Általános Iskola
II. A osztályából**

Kozma Viola, Zabola

A vadlovak békésen éltek egy füves területen. Vezérük egy csillagos homlokú, deres mén volt. Volt három barátja: a sün, a nyúl és az egér. Azon a vidéken élt egy gonosz boszorkány is. A patak vizét megmérgezte. A vágatástól megszomjazott mén is ivott belőle, elgyengült, így a boszorkány elfogta, és szorosan le-

kötötte. Többé már nem tudott szaladni. A barátai megkeresték, és kiszabadították.

Nincs nagyobb érték, mint a harmatos fűben nyargalni, és barátságban élni.

Farkas Tünde Cecília,
Brassó

Eljött a nyár,
tengerpart, várj reánk!
Félre a könyvekkel,
jöhet a kirándulás,
a napozás és az úszás.

Németi Henrietta,
Völcsők

A vakáció közeledik,
a gyerekek szeretik,
megtanult leckékkel,
százezer mesével
hazatérnek nyugovóra,
hallgat már az iskola!

Moarcăș Ana, Keresztvár

Major Edina, Zilah

Te mit eszel?
Szamócat eszem.
Jaj, jön a medve,
Nincs jó kedve,
Uccu neki, fussunk előle!

Gönczi Noémi, Szilágynagyfalu

Orbán Beáta,
Marosvásárhely

Játszanak a gyermekek,
Örülnek a melegnek.
Jókedvűen fürödnek,
Ugrálnak és nevetnek.
Vacsorát főz édesanya,
Be kell mennem most a házba.
Holnap újra találkozunk,
Ne felejtse el, reggel játszunk.

Pál-Székel Tamás, Oroszhegy

Nyárádszentbenedeki
olvasóink látogatóban
osztálytársaiknál, a
juhászgyerekeknél

Gyerekek, gyertek, játsszatok!
Ujjongjatok, vigadjatok:
itt egy labda, gyönyörű az ég,
itt a nagy nap, mire vársz még?

Papp Laura, Ákosfalva

Oproiu Ioana
Nicolette,
Marosvásárhely

Címlap: Szilágyi Tosa Katalin

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE főszerkesztő, MÜLLER KATI képszerkesztő. Arculatterv: KÖNCZEY ELEMÉR. A szerkesztőség postacíme: 400446 Cluj, Str. L. Rebreanu, nr. 58./28., C.P.137. Telefon/fax: 0264/418001. Megrendelhető a szerkesztőség címén. E-mail: naps.ziv@napsugar.ro Honlapszerkesztő: KOMÁROMY LÁSZLÓ; www.napsugar.ro A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont IBAN RO45RNCB0106026602080001 B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR - EDITURA SRL. CUI: 210622 Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában. ISSN 1221-7751 Ára 1,8 lej

Maszat Művész KIÁLLÍTÁS

minden hónap legszebb rajzaiból

Vidám,

Balota Kriszti, Szilágysomlyó

Csákány Erika, Sepsiszentgyörgy

boldog nyarat

Szász Edina, Marosvásárhely

Valentin Eleonóra Alexandra, Szilágylompért

kívánunk!

Trif Norma, Szatmárnémeti